

Complexnummer: 521367

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Kazematten

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

521368, 521369

Woonplaats

Woudrichem

Gemeente

Altena

Provincie

Noord-Brabant

Locatie van het hoofdobject

Arsenaal 4, 4285 BD te Woudrichem

Complexomschrijving

Inleiding.

In het zuidoostelijk deel van de Rijkswal in de directe nabijheid van het arsenaal uit 1851 liggen twee bomvrije KRUITMAGAZIJNEN uit 1866. Zij vormen een onderdeel van aanpassingen aan de vestingwerken toen deze in de negentiende eeuw werden opgenomen in de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De Rijkswal maakt deel uit van vestingwerken die eind zestiende eeuw door A. Anthonisz werden vernieuwd.

Omschrijving.

De magazijnen die met gras zijn begroeid, liggen op korte afstand van elkaar. Zij verschillen in vorm en grootte: het grotere hoekig afgesloten object heeft de aanduiding B (1), het kleinere recht afgesloten object heeft geen nadere aanduiding, maar wordt A genoemd (2).

Waardering.

De magazijnen zijn van algemeen belang. Zij bezitten cultuurhistorische waarde als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en vanwege het typologisch belang voor de ontwikkeling van de fortificatie. Zij zijn van architectuurhistorisch belang als voorbeeld van negentiende-eeuwse vestingwerken en de technische ontwikkeling van het kruitmagazijn in het bijzonder. Zij bezitten ensemblewaarde vanwege de functionele samenhang van de magazijnen A en B in de directe nabijheid van het arsenaal. Verder vanwege de landschappelijke samenhang met de omwalling en de molen. De magazijnen zijn in hoofdvorm en detaillering gaaf, het

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

inwendige muurwerk van magazijn A uitermate gaaf bewaard gebleven en ze bezitten zeldzaamheidswaarde.

Monumentnummer*: 521368

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	18 december 2001
Kadaster deel/nr	82635/101

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Woudrichem	Altena	Noord-Brabant

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Woudrichem	H			3105

Omschrijving**

Inleiding.

MAGAZIJN B ligt in een bocht van de Rijkswal en is met aarde bedekt en met gras begroeid. Op het object een schoorsteen en een restant van een tweede.

Omschrijving.

Het in de omwalling gebouwde magazijn is opgetrokken in kruisverband baksteen met resten van geknipte voeg en heeft aan de bovenzijde een beëindiging door een rollaag die aan de linker- en rechterhoek is afgesloten met een natuurstenen blok. Natuursteen ook in de vijfhoekige sluitsteen met het jaartal 1866. De symmetrisch ingedeelde gevel heeft een breed middenveld met hoekige beëindiging en gering naar achter gelegde zijdelen met een met het maaiveld oplopende gecementeerde plint. Boven de centrale ingang met klampdeur in ijzeren gehengen, ligt een sleuf en een kleine ronde opening. Links en rechts liggen segmentvormig afgesloten luiken en twee, resp. drie verticale sleuven boven elkaar. Deze openingen zijn alle omrand met gefrijnde natuursteen. Van de oorspronkelijke ijzeren deurtjes resten alleen die van de ronde en de segmentboogopeningen. Even boven straatniveau liggen vier vierkante openingen, waarvan er één het ijzeren deurtje bezit. Achter de ingang lag oorspronkelijk een tweede deur naar de dwarsgang in het rechthoekige parallel aan de façade liggende volume, waarin haaks op de façade drie met tonggewelven overkluisde ruimtes liggen. De middelste - centrale - ruimte is breder en korter door de voorliggende dwarsgang die toegang geeft tot de beide zijruimtes. De centrale ruimte is alleen via bogen - twee in elke muur - vanuit de zijruimtes te bereiken. Alle ruimtes zijn opgetrokken in baksteen, gepleisterd en overwelfd. Links in de gang is een houten rondboogdeur in ijzeren gehengen in situ. Verder zijn de kozijnen van de doorgaans vierkante luiken van hout en incidenteel getralied. Een groter rechthoekig ijzeren luik ligt tussen de centrale ruimte en de gang. Natuurstenen aanzetstukken voor de bogen en waar sloten en scharnieren zijn, c.q. waren bevestigd. De openingen binnen corresponderen met die van buiten, uitgezonderd de verticale sleuven.

Waardering.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het magazijn is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en is van typologisch belang voor de ontwikkeling van de fortificatie. Het is van architectuurhistorisch belang als voorbeeld van negentiende-eeuwse vestingwerken en de architectuur van het kruitmagazijn in het bijzonder. Het heeft ensemblewaarde wegens de functionele samenhang met magazijn A en het arsenaal en de landschappelijke samenhang met de Rijkswal en daaraan gesitueerde molen. Het magazijn is gaaf bewaard gebleven en bezit zeldzaamheidswaarde.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Militaire opslagplaats

Functie

Munitiedepot

Monumentnummer*: 521369

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	18 december 2001
Kadaster deel/nr	82635/93

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Woudrichem	Altena	Noord-Brabant

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Woudrichem	H			3103

Omschrijving**

Inleiding.

MAGAZIJN A ligt tussen magazijn B en het arsenaal. Het ligt naar achter in de wal en is met aarde bedekt en met gras begroeid.

Omschrijving.

Het vlak afgedekte magazijn is opgetrokken in kruisverband klein formaat rode baksteen in het onderste deel van de muur en groter formaat vanaf het midden. Baksteen en voegen zijn verweerd. Een cementen plint loopt onderlangs de muur die boven wordt beëindigd door een rollaag met aan weerszijden een afsluitend natuurstenen blok. Links en rechts ligt, de hoogte van het maaiveld volgend, een gecementeerd muurwerk. De indeling is symmetrisch met centraal een klein vierkant luik met aan weerszijden twee rondboogopeningen. Verder links en rechts twee opgeklampte houten rondboogdeuren. Strekken rond de bogen van de muuropeningen. Natuursteen is toegepast in de diamantkop sluitstenen, dorpels en ter plekke van de duimen der ijzeren gehengen. De luiken zijn gesloten met ijzeren deuren in dito gehengen. Inwendig liggen parallel aan de voorzijde drie ruimtes met tongewelf opgetrokken in kruisverband IJsselsteen met gesneden voeg. Twee identieke zijruimtes, van buitenaf toegankelijk door de rondboogdeuren, geven toegang tot de grotere centrale ruimte waar in de achtermuur een gemetselde luchtkoker ligt en kleine ijzeren roosters. In de tussenmuren liggen luchtkokers midden boven de houten kozijnen waarin oorspronkelijk de deuren hingen. Op de bovendorpel van het kozijn in het rechterdeel staat geschilderd: DE KRUITKELDER. Achter de rondboogdeuren lag oorspronkelijk nog een tweede deur. Deze tussenruimte ter dikte van de muur is opgetrokken in rode baksteen.

Waardering.

Het magazijn is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en is van typologisch belang voor de ontwikkeling van de fortificatie. Het heeft architectuurhistorische waarde als voorbeeld van negentiende-eeuwse vestingwerken en de architectuur van het kruitmazijn in het bijzonder. Het heeft ensemblewaarde wegens de functionele samenhang met magazijn B en het nabijgelegen arsenaal. Verder wegens de landschappelijke samenhang met de Rijkswal. Het

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

inwendige muurwerk van het magazijn is bijzonder gaaf bewaard gebleven en als zodanig zeldzaam.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Militaire opslagplaats

Functie

Munitiedepot